

Prof. zw. dr hab. Elżbieta Ostrowska
Katedra Bankowości
Uniwersytet Gdański

Sekretariat WNEIZ

wpłynęło dnia 2.10.2017.

Recenzja pracy doktorskiej
pt.: **Ocena bezpieczeństwa działalności banków komercyjnych na rynku
kapitałowym**
autorstwa Anny Mierzejewskiej

Recenzowana rozprawa doktorska jest pracą naukowo-badawczą sensu stricto w dużym stopniu o charakterze empirycznym. Jej głównym osiągnięciem jest propozycja metodycznego kompleksowego podejścia do oceny bezpieczeństwa banków z uwzględnieniem ich coraz szerszej działalności na rynku kapitałowym. Gwarancja bezpieczeństwa banków na rynku kapitałowym zależy zarówno od uwarunkowań prawnych i sprawnego funkcjonowania instytucji nadzorczych, jak i od efektywnego zarządzania ryzykiem w obszarze działalności depozytowo-kredytowej oraz działalności na rynku kapitałowym (jako emitenci, inwestorzy i pośrednicy). Zagadnienie to jest bardzo ważne z uwagi na nieustające aspiracje banków do ich postrzegania jako instytucji zaufania publicznego. Niestety w ostatnim okresie zaufanie to utraciło w znacznym stopniu swoją moc (np. wśród nabywców polis lokat lub tzw. frankowiczów).

Właśnie dlatego należy docenić merytoryczną zasadność podjęcia przez Doktorantkę badań w tym obszarze. W literaturze przedmiotu ciągle istnieją – zwłaszcza w okresach kryzysów finansowych – oczekiwania na aktualne i wartościowe metodycznie prace z zakresu bezpieczeństwa banków. Jest to ważne z punktu widzenia niezbędnych dyskusji odnośnie relacji: rzeczywisty a pożądany wizerunek banku nie tylko na rynku usług detalicznych, ale również na rynku kapitałowym z ukazaniem dywergencji między tymi wizerunkami.

Zastosowanie złożonej i wieloaspektowej metodyki oceny bezpieczeństwa banków na rynku kapitałowym wymagało szczególnej uwagi na etapie formułowania

pomysłu badawczego Autorki, a następnie ustalenia celów i hipotez rozprawy naukowej poświęconej temu zagadnieniu. Należy stwierdzić, że główny cel pracy (*przedstawienie i ocena użyteczności wybranych narzędzi szacowania ryzyka banku, które mają służyć ocenie jego bezpieczeństwa finansowego*) jest właściwy. Cele pośrednie mają merytoryczne uzasadnienie, przy czym jeden spośród pięciu został sformułowany mało precyzyjnie (*wskazanie ryzyka...*). Doktorantka w ramach warsztatu badawczego powinna bardziej precyzyjnie określić główną hipotezę pracy (*ocena bezpieczeństwa finansowego banku – spółki giełdowej wymaga zastosowania odpowiednich narzędzi szacowania ryzyka. ...*). Bardzo dobrze, że Autorka ustaliła pięć hipotez szczegółowych i w dalszej części wstępu szeroko i przejrzysto wyjaśniła, jakie narzędzia szacowania ryzyka uznaje za ważne.

Doktorantka w swojej rozprawie konsekwentnie dążyła do weryfikacji swoich hipotez i osiągnięcia celu badawczego. Chciałabym podkreślić wartość merytoryczną wstępu i całej pracy, co świadczy o odpowiednim jej przygotowaniu naukowo-badawczym przez promotora (nie zawsze się to zdarza w pracach doktorskich).

Uogólniając, rozprawa Anny Mierzejewskiej jest aktualna, zwarta i profesjonalna.

Rozprawa jest aktualna, ponieważ dotyczy bezpieczeństwa banków z jednej strony głównie w kontekście międzynarodowych standardów i regulacji oceny ryzyka działalności banków, a z drugiej możliwości stosowania metod ilościowych oceny banków na rynku kapitałowym. Obecnie ma to szczególne znaczenie z uwagi na niestabilność i głębokie zmiany na rynkach finansowych. Jest to trudny temat ze względu na złożony wizerunek banku jako instytucji zobligowanej do zapewnienia bezpieczeństwa.

Rozprawa jest zwarta i profesjonalna z uwagi na prezentowaną treść merytoryczną (obszerne badania empiryczne), jej objętość jest optymalna. Trafnie są dobrane: literatura krajowa i zagraniczna (267 pozycji), akty prawne (52 pozycje) i inne źródła (14 pozycji) oraz inne źródła internetowe.

Uważam, że w tej recenzji nie ma potrzeby streszczania treści rozprawy. Istnieje zasadność jej podziału na pięć rozdziałów, z których pierwszy dotyczy funkcjonowania banków na rynku papierów wartościowych w Polsce (niepotrzebne jest słowo *problematyka*, które nic nie wnosi). W drugim rozdziale Doktorantka w ciekawy i oryginalny sposób zaprezentowała istotę bezpieczeństwa działalności banków jako uczestników rynku kapitałowego (rys. 2.1). Oczywiście jest, że ryzyko to determinanta

bezpieczeństwa banku, ale ma różny wymiar i skutki (ryzyko rynkowe, kredytowe i operacyjne). Rozdział trzeci jest immanentnie związany z poprzednim rozdziałem, ponieważ odnosi się do regulacji i zasad dotyczących szacowania ryzyka bankowego. W rozdziale czwartym Doktorantka zaproponowała właściwą koncepcję doboru metod pomiaru ryzyka banków na rynku kapitałowym wraz z ich charakterystyką, co wynikało z rzetelnej analizy literatury przedmiotu.

Z kolei ostatni rozdział zawiera wyniki badań bezpieczeństwa finansowego działalności banków komercyjnych notowanych na GPW w Warszawie w latach 2010-2016. Taki wieloaspektowy cel badawczy mógł być *zaatakowany* tylko przy użyciu złożonych metod ilościowych. Doktorantka wykazała dużą umiejętność posługiwania się nimi (ocena siły fundamentalnej banków, metoda TMAI, różne miary ryzyka, metoda MRD). Konsekwentnie dążyła ona do pomiaru bezpieczeństwa finansowego banków w kontekście ryzyka.

W efekcie dokonała oceny poziomu bezpieczeństwa banków – spółek giełdowych z punktu widzenia ich siły fundamentalnej dzięki zastosowaniu taksonomicznej miary inwestycji TMAI, która jest utożsamiana z uproszczonym wskaźnikiem siły fundamentalnej. To stało się wyznacznikiem rankingu badanych banków zgodnie z przyjętymi kryteriami bezpieczeństwa oraz stało się podstawą do wskazania banków najbardziej bezpiecznych, czyli mniej ryzykownych. Jednocześnie Doktorantka udowodniła użyteczność mapy ryzyko – dochód (MRD) jako metody empirycznej weryfikacji atrakcyjności, a zarazem bezpieczeństwa banków – spółek giełdowych, jak również użyteczność metody ustalania przewagi konkurencyjnej banków. I właśnie na tym głównie polega merytoryczna siła części empirycznej recenzowanej rozprawy.

Są to zasadne badania, ponieważ trudno jest pominąć zagadnienie wizerunku banku w relacji do wartości rynkowej ich akcji. Po pierwsze bowiem ważne są zachowania akcjonariuszy w współtworzeniu wartości (naciski na maksymalizację stóp zwrotu) i konflikt interesów. Po drugie ważna jest świadomość i wrażliwość klientów banków, czyli czy i jak spadki kursów akcji banków przekładają się na jakość i koszty usług bankowych (zatem na ich bezpieczeństwo) szczególnie w czasie dużych turbulencji na rynkach kapitałowych.

Praca zawiera liczne przypisy, a tabele i wykresy przejrzysto ilustrują wyniki badań empirycznych. W niektórych z nich brakuje bardziej precyzyjnych tytułów.

Konkluzja

W kompleksowej ocenie rozprawy należy docenić bardzo trafny wybór tematu z uwagi na rangę wizerunku banku wśród uczestników rynku kapitałowego. Ranga ta nabiera znaczenia w warunkach narastającego ryzyka rynkowego. W warunkach kryzysu zaufania na rynku finansowym, trudności w pozyskiwaniu nowych klientów/inwestorów i świadomości ryzyka oraz utrzymaniu przewagi konkurencyjnej banków rozprawa Anny Mierzejewskiej jest bardzo inspirująca do analizy i pomiaru bezpieczeństwa banków notowanych na GPW w Warszawie.

Reasumując, rozprawa doktorska Anny Mierzejewskiej napisana została w sposób spójny i przejrzysty, jej cel został osiągnięty, a hipotezy badawcze zweryfikowane. Biorąc pod uwagę jej wartości teoretyczno-empiryczne oraz formalną stronę pracy i ujawnione w niniejszej recenzji jej wszystkie cechy wyrażam opinię, że w pełni odpowiada ona wymogom stawianym pracy na stopień doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie finanse. Na tej podstawie wnioskuję o dopuszczenie jej do publicznej obrony na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania na Uniwersytecie Szczecińskim, jak również o przyznanie stosownej nagrody za osiągnięcia naukowe.

